

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ

В умовах інтеграції України до Євросоюзу, впровадження Болонської системи в освітній процес зростає роль іноземної мови, як основного засобу міжнародного спілкування. Якісна іншомовна підготовка студентів(учнів) неможлива без використання сучасних інноваційних методик.

Загальновідомо, що фінська система освіти характеризується поєднанням академічного та практичного навчання, новітніми технологіями викладання, використанням інноваційної методики навчання. Тому, метою нашої розвідки є розгляд іншомовної освіти Фінляндії, зокрема інноваційних методик.

Розвитком фінської системи освіти опікується Фінська національна рада з освіти (The Finnish National Board of Education), Центр досліджень в галузі освіти та інновацій (The Centre for Educational Research and Innovation (CERI), Міжнародна Організація економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) та Міжнародна програма контролю освіти (Programme for International Student Assessment (PISA) [9].

Розвиток фінської іншомовної освіти[5] ґрунтується на Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти(вивчення, викладання, оцінювання). Фінляндія приєдналась до процесу розробки документу, який Європейський Союз розпочав у 1990-х роках і опублікував у 2001 році. [3]. В. Кохонен підкреслює що, іншомовна освіта спрямована на багатомовність, плюрикультурність та студентську автономію. Т. Піппо зазначає, що викладання іноземної мови(ІМ) не відбувається окремо від модернізації змісту освіти та суспільства Фінляндії в цілому і перетинається з цілями і завданнями "сусідніх" наук, таких як: філософія, психологія, педагогіка, лінгвістика, антропологія, соціологія тощо[8].

Характерною рисою сучасної фінської іншомовної освіти є еkleктичність, змішання різних методів навчання ІМ, які адаптуються з урахуванням цілей, завдань і умов кожного конкретного навчального закладу.

Розглянемо найпопулярніші методи навчання ІМ, які використовуються фінськими вчителями: *комунікативна методика, функціональний метод, особистісно-орієнтоване навчання, педагогіка партнерства, метод кооперативного навчання, предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL).*

Комунікативний підхід використовується у Фінляндії з 1980-х років і займає домінуючу позицію і сьогодні. Основне завдання цієї методики це

формування комунікативної іншомовної компетентності учнів. Застосування комунікативної методики позитивно вплинуло на рівень володіння англійської мови у суспільстві. [6]. Комунікативний підхід спрямований на процес оволодіння мови, а не на розвиток індивідуальності учня[5]. Тому, у зміст іншомовної освіти інтегруються підходи і методики, які допомагають формувати особисті потреби кожного учня.

Використання *функціонального методу* ІМ дозволяє: обирати зміст навчання з урахуванням мовних потреб учнів; адаптувати навчальну програму, структуру і послідовність навчання; використовувати автентичні матеріали і пропонувати учням самостійно формувати правила (індукція), що значно підвищує мотивацію учнів [1; 5.]. Використання функціонального методу сприяє розвитку в учнів навичок і вмінь самостійно систематизувати і узагальнювати навчальний матеріал, а також допомагає мотивувати учнів до вивчення ІМ і розкривати особисті якості кожного учня. Цей метод має схожі риси з методикою особистісно-орієнтованого навчання.

Особистісно-орієнтований підхід дозволяє: збільшити кількість креативних і проектних завдань; розвивати в учнів впевненість в своїх знаннях, формувати здатність успішно оперувати вивченим матеріалом; усвідомлювати необхідність вивчення ІМ для подальшої успішної реалізації професійної діяльності.

Ще один метод, який допомагає зацікавити учнів і підвищити мотивацію до навчання є *педагогіка партнерства*. Використання цього методу у навчанні ІМ дозволяє розкрити індивідуальність учня і викладача. Мета цього методу зміна ролей учасників освітнього процесу, тобто в класі вчитель і учень перебувають на одному рівні, діляться своїми страхами, разом осмислюють отриману нову інформацію, разом роблять помилки і визнають їх. Педагогіка партнерства підвищує мотивацію до навчання, збільшує в учнів впевненість у своїх силах, створює атмосферу довіри в класі [2; 6].

У фінській школі також часто використовується *кооперативне навчання* як метод навчання ІМ. Основною рисою цього методу є відсутність конкуренції і суперництва між учнями, які працюють у групі. Всі члени команди повинні працювати злагоджено і допомагати один одному для успішного досягнення поставленої мети навчання. Цей метод наголошує на необхідності взаємодії учнів або викладачів і учнів в залежності від мети навчання і допускає двосторонню оцінку і контроль якості отриманих знань.

Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL)— це педагогічний підхід, який є іновацією фінського мовознавця Д. Марша [7]. CLIL означає, що предмет, який не викладається ІМ, засвоюється за допомогою ІМ. Завдяки використанню вище зазначеного підходу учні отримують знання спеціальних дисциплін і одночасно вдосконалюють мовні навички та вміння. CLIL ґрунтується на принципах з '4C', а саме: *content* (зміст), що сприяє стимулюванню процесу засвоєння знань і розвитку вмінь з предмету; *communication* (спілкування), допомагає навчати учнів використовувати засоби ІМ для отримання знань з предмету; *cognition* (мисленнєві здібності)

допомагають розвивати мисленнєві здібності учнів для кращого розуміння мови і предмету; *culture* (культурологічні знання) – розуміння особливостей, подібностей та відмінностей окремих культур допоможе учням ефективніше соціалізуватись у сучасному полікультурному суспільстві, краще зрозуміти власну культуру. [4].

Список зазначених методик до навчання ІМ не є вичерпним, так як складений за результатами власних спостережень автора за педагогічним процесом під час міжнародного стажування у Фінляндії(2016р.). Підсумовуючи, необхідно відзначити, що наведений вище огляд демонструє різноманітність використання у фінській іншомовній освіті методів і підходів, що обумовлене індивідуальними цілями навчання і сприяє максимально ефективному засвоєнню ІМ.

Література

1. Aalto E. Kohti funktionaalista S2-opetusta. Проблемы методики обучения финскому языку. СПб.: РГПУ им. А. И. Герцена, 2011. – 54 с.
2. Brantmeier E. J. Pedagogy of Vulnerability: Definitions, Assumptions and Applications. Charlotte, 2003. – 282 p.
3. Common European Framework of Reference for languages : learning, teaching and assessment/ Ed. J. L. M. Trim. – Cambridge University Press, 2001. – 276 p.
4. Grytsyk N. Content and Language Integrated Learning: Approach to Teaching English for Specific Purposes. Science and Education (Issue 12), 2016 - p.22-27. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2016-12-6> (Core Collection, Emerging Sources Citation Index (ESCI) Web of Science).
5. Kohonen V. On the notions of the language learner, student and language user in FL education: building the road as we travel. / Ed. P. Pietilä, P. Lintunen & H-M. Järvinen. – Kielenoppija tänään – Language learners of today, 2006. – p. 37–66.
6. Leppänen, S., A. Pitkänen-Huhta, T. Nikula, S. Kytölä, T. Törmäkangas, K. Nissinen, L.Kääntä, T. Räisänen, M. Laitinen, P. Pahta, H. Koskela, S. Lähdesmäki & H. Jousmäki (2011). *National Survey on the English Language in Finland: Uses, Meanings and Attitudes*. Helsinki: Research Unit for Variation, Contacts and Change in English. [Online.] Available:<<http://www.helsinki.fi/varieng/journal/volumes/05>>, Accessed 3 February 2014.
7. Marsh D. CLIL/EMILE – The European Dimension: Actions, Trends & Foresight Potential. Brussels: European Commission, 2002.
8. Piippo T. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys vieraiden kielten opiskelussa ja kielikasvatuksessa: haasteita ja mahdollisuuksia./ Ed. R. Jaatinen, V. Kohonen & P. Moilanen . – Kielikasvatus, opettajuus ja kulttuurienvälinen toimijuus. Helsinki: OKKA, 2009. – p. 39–72.

9. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Education at a glance: OECD indicators 2005 (Paris, OECD) // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oecd.org/>